

SÄKERHETSINFORMATIONSBLAD FÖR HÅRDMETALLPRODUKTER

INTERNT NUMMER: 203SE

UTFÄRDAT: 31 JANUARI 2014

I: NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

I.1: Produktbeteckning

Produktnamn	Sintrad hårdmetallprodukt med kobolt som bindefas.
--------------------	--

I.2: Relevanta identifierade användningar av ämnet eller blandningen och användningar som det avråds från

Identifierade användningar	Verktyg och komponenter av hårdmetall.
Användningar som det avråds från	Undvik tillformning eller omslipning av hårdmetallprodukter utan lämpliga åtgärder för exponeringsbegränsning (t.ex. ventilation och personlig skyddsutrustning). Slipning eller stor förslitning av hårdmetall kan bilda damm av farliga ämnen som kan andas in, förtäras eller komma i kontakt med ögon och hud.

I.3: Information om den som tillhandahåller säkerhetsdatablad

Namn	<input type="text"/>
Adress	<input type="text"/>
Telefon	<input type="text"/>
E-postadress	<input type="text" value="sds@sandvik.com"/>

I.4 : Telefonnummer för nödsituationer

Nödtelefonnummer	Inte tillämpligt.
-------------------------	-------------------

2: FARLIGA EGENSKAPER

Fragmenteringsrisk: Skärverktyg och hållare kan fragmenteras vid användning. Använd alltid skyddsutrustning och håll maskinskyddsanordningar på plats.

Andningsrisk: Våt- eller torrslipning av skärverktyg kan bilda farligt damm eller dimma. Använd processventilation och andningsskydd.

2.1: Klassificering av blandningen

Klassificering enligt EG 1272/2008:	Inte tillämpligt.
Klassificering enligt 1999/45/EG:	

2.2: Märkningsuppgifter (enligt EG 1272/2008)

Faropiktogram:	Inte tillämpligt.
Signalord:	
Faroangivelser:	
Skyddsangivelser:	

2.3: Andra faror

PBT eller vPvB	Inte tillämpligt.
-----------------------	-------------------

3: SAMMANSÄTTNING/INFORMATION OM BESTÅNDSDELAR

Ämnets namn	EINECS-nummer	CAS-nummer	Koncentrationsintervall vikts-%	Klassificering CLP	Klassificering DSD
Wolframkarbid	235-123-0	12070-12-1	>60%	Wolframkarbid klassificeras inte under CLP	Wolframkarbid klassificeras inte under DSD
Kobolt	231-158-0	7440-48-4	0,3 – 30%	Carc. 1B, H350i Eye Irrit. 2, H319 Repr. 2; H361f, Acute Tox. 1, H330 Acute Tox. 4, H302 Resp. Sens. 1B, H334 Skin Sens. 1, H317 Aquatic Acute 1 (M=10), H400 Aquatic Chronic 1, (M=1), H410	Canc. kat. 2 ; R49 R42/43, N, R50–53

4: ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

4.1: Beskrivning av åtgärder vid första hjälpen

Exponering för stora mängder av pulver/damm förväntas inte under normala förhållanden och normal användning. Slipning eller stor förslitning av hårdmetall ger upphov till damm med farliga beståndsdelar som kan inandas, sväljas eller komma i kontakt med hud eller ögon. Vid våtslipning kan partiklarna slammas upp eller lösas i slipvätskan eller i aerosoler av slipvätskan.

Ögon	Skölj försiktigt med vatten i flera minuter. Ta ur eventuella kontaktlinser om det går lätt. Fortsätt att skölja.
Inandning	Flytta till frisk luft. Uppsök läkare vid behov.
Förtäring	Skölj munnen med vatten och drick mycket vatten efteråt. Uppsök läkare vid behov.
Hud	Avlägsna förorenade kläder. Tvätta omedelbart med tvål och vatten och skölj noga. Uppsök läkare vid behov.
Allmänt råd	Uppsök läkare efter första hjälpen.

4.2: Viktigaste symtom och effekter, både akuta och fördröjda

Metallpulver eller damm kan orsaka mekanisk ögon- och hudirritation om damm bildas. Inandning av pulver eller damm kan orsaka lindrig irritation i andningsvägarna. Kronisk inandning av hårdmetallpulver/-damm kan orsaka övergående eller permanent respiratorisk sjukdom, inklusive yrkesrelaterad astma och interstitiell lungfibros. Hårdmetallpulver kan orsaka allergisk hudreaktion.

4.3: Angivande av omedelbar medicinsk behandling och särskild behandling som eventuellt krävs

Inget känt.

5: BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

5.1: Släckmedel

Sintrad hårdmetall ger ingen brandfara.

5.2: Särskilda faror som ämnet eller blandningen kan medföra

-

5.3: Råd till brandbekämpningspersonal

-

6: ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

6.1: Personliga skyddsåtgärder, skyddsutrustning och åtgärder vid nödsituationer

Sintrade hårdmetallprodukter har inga egenskaper som kräver åtgärder vid oavsiktligt utsläpp. Våt- eller torrslipning av hårdmetall kan emellertid bilda farligt damm eller dimma. Undvik inandning och kontakt med hud och ögon. Slipning/omslipning skall ske med användning av lämpliga skydds- och utsugningssystem för att undvika exponering för damm. Använd personlig skyddsutrustning (dvs. skyddshandskar, skyddsglasögon och andningsskydd mot damm) enligt avsnitt 8 i detta informationsdatablad. Ventilera området vid behov.

6.2: Miljöskyddsåtgärder

Undvik utsläpp till miljön av slipdamm och restprodukter.

6.3: Metoder och material för inneslutning och sanering

Inte tillämpligt.

6.4: Hänvisning till andra avsnitt

Se avsnitt 8 och 13 för överväganden om exponeringskontroll och avfallshantering.

7: HANTERING OCH LAGRING

Hårdmetallprodukter som de leveras har inga egenskaper som kräver särskilda åtgärder för säker hantering och lagring. Processer såsom slipning/omslipning, svarvning, fräsning, m m kan emellertid bilda damm eller ångor som kan kräva särskild hantering. Procedurerna som beskrivs nedan förknippas med dessa processer.

7.1: Försiktighetsåtgärder för säker hantering

Under normala driftförhållanden kräver inte användning av hårdmetallprodukter särskilda försiktighetsåtgärder utöver vanliga säkerhetsåtgärder, t.ex. skyddsglasögon och skyddshandskar. Rök, ät eller drick inte vid användning av hårdmetallprodukter. Tvätta händerna ordentligt efter hantering. Minimera generering av pulver/damm och undvik att sprida damm i luften. Skaka inte kläder, textilier eller andra artiklar för att avlägsna damm.

7.2: Förhållanden för säker lagring, inklusive eventuell oförenlighet

Hårdmetallprodukter har inga egenskaper som kräver särskilda försiktighetsåtgärder för säker lagring.

7.3: Specifik slutanvändning

Verktyg och komponenter i hårdmetall.

8: BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD

Parametrar för exponeringskontroll som anges nedan gäller processer med hårdmetallprodukter som bildar damm eller ångor, inklusive slipning, omslipning och metallbearbetning.

8.1 : Kontrollparametrar

Land	För wolfram och olösliga ämnen som wolfram		Kobolt	
	Gränsvärde för 8 timmar (mg/m ³)	Kortvarigt gränsvärde (mg/m ³)	Gränsvärde för 8 timmar (mg/m ³)	Kortvarigt gränsvärde (mg/m ³)
ACGIH TLV	5	-	0,02	-
Österrike	5*	10*	0,1	0,4
Belgien	5	10	0,02	-
Kanada (Québec)	5	10	0,02	-
Danmark	5	10	0,01	0,02
Ungern	-	-	0,1	0,4
Polen	5	-	-	-
Spanien	5	10	0,02	-
Sverige	5	-	0,02	-
Schweiz	5*	-	0,05*	-
USA – NIOSH	5	10 [†]	0,05	-
USA – OSHA	-	-	0,1	-
Storbritannien	5	10	0,1*	-

*Inhalerbar fraktion, †15 minuter

8.2: Begränsning av exponeringen

Lämpliga tekniska kontrollåtgärder:

Tekniska åtgärder vid dammbildning vid våt- eller torrslipning av hårdmetall kan omfatta lokala ventilationssystem med dammfilter, beroende på graden av processautomatisering och inneslutning (t.ex. slutna kontra öppna processer).

Individuella skyddsåtgärder:

Ögon-/ansiktsskydd	Användning av skyddsglasögon då det är lämpligt och nödvändigt.
Hudskydd	Användning av skyddshandskar och arbetskläder då det är lämpligt och nödvändigt.
Andningsskydd	Vid dammbildning ska andningsskydd användas då det är lämpligt och nödvändigt

9: FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

Inte tillämpligt.

10: STABILITET OCH REAKTIVITET

Ej tillämpligt.

11: TOXIKOLOGISK INFORMATION

Hårdmetallprodukter, som de levereras, utgör inga hälsorisker. Slipning och bearbetning av hårdmetall kan bilda damm av farliga ämnen som kan andas in, förtäras eller komma i kontakt med ögon och hud. Toxicitetsinformationen nedan förknippas med dessa processer.

Carcinogenicitet: Koboltmetall är vid inandning förmodat cancerframkallande för människor, i huvudsak baserat på djurdata. Blandningen WC + Co klassificeras av IARC som troligen cancerogen för människor (grupp 2A) baserat på 'begränsade bevis för cancerogenitet' för Co med WC och 'tillräckliga bevis för cancerogenitet' för Co utan WC.

US NTP klassificerar kobolt-wolframkarbid (pulver och hårdmetall) som 'reasonably anticipated to be a human carcinogen' baserat på begränsade bevis på cancerogenitet från studier på människa och stödjande bevis från studier av cancerogenesmekanismer.

Kobolt och nickel är "kända i Kalifornien att orsaka cancer" (Proposition 65).

STOT – upprepade exponering: Kronisk inandning kan orsaka övergående eller permanent respiratorisk sjukdom, inklusive yrkesrelaterad astma och interstitiell lungfibros. Det rapporteras att koboltdamm är den troligaste orsaken till sådana respiratoriska sjukdomar. Symtom omfattar produktiv hosta, rossling, andnöd, tryck över bröstet och viktminskning. Interstitiell lungfibros (lungärrbildning) kan leda till permanent handikapp. Vissa lungtillstånd kan förvärras vid exponering.

12: EKOLOGISK INFORMATION

Hårdmetallprodukter som levererade utgör inga risker för miljön.

13: AVFALLSHANTERING

13.1: Avfallsbehandlingsmetoder

Sintrat hårdmetallskrot är avfall i EU. Hårdmetallslam från slipoperationer är farligt avfall. Återanvändning eller återvinning av biprodukter/avfall skall föredras, undvik deponering.

I4: TRANSPORTINFORMATION

Hårdmetallprodukter är inte klassificerade eller reglerade.

I5: GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

I5.1: Föreskrifter/lagstiftning om ämnet eller blandningen när det gäller säkerhet, hälsa och miljö

EU-lagstiftning: Hårdmetallartiklar innehåller inte ämnen med särskilt farliga egenskaper (SVHC).

Nationell lagstiftning:

I5.2: Kemikaliesäkerhetsbedömning

Kemikaliesäkerhetsrapporter (CSR)/kemiska säkerhetsbedömningar (CSA) krävs inte för hårdmetallprodukter. CSR/CSA har utförts för wolframkarbid, kobolt och nickel.

I6: ANNAN INFORMATION

Fullständig text för klassificeringar (CLP/GHS)	Eye Irrit. 2, H319 Repr. 2; H361f, Acute Tox. 1, H330 Acute Tox. 4, H302 Carc. 1B, H350i Resp. Sens. 1B, H334 Skin Sens.1, H317 Aquatic Acute 1, H400 Aquatic Chronic 1, H410	Ögonirritation, kategori 2 Reproduktionstoxicitet, kategori 2 Akut toxicitet, kategori 1 Akut toxicitet, kategori 4 Cancerogenitet, kategori 1B Luftvägssensibilisering, kategori 1B Hudsensibilisering, kategori 1 Farligt för vattenmiljön (akut), kategori 1 Farligt för vattenmiljön (kronisk), kategori 1
Fullständig text för förkortade H-angivelser	H302 H330 H350i H334 H317 H319 H361f H400 H410	Skadligt vid förtäring. Dödligt vid inandning. Kan orsaka cancer vid inandning. Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning. Kan orsaka allergisk hudreaktion. Orsakar allvarlig ögonirritation. Misstänks kunna skada fertiliteten. Mycket giftigt för vattenlevande organismer. Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter.
Fullständig text för klassificeringar (DSD/DPD) och R-fraser	T+: R26: Xn: R22: Xi: R36: Repr. Cat. 3; R62: Carc. kat. 2; R49: Xn: R42/43: N, R50–53:	Mycket giftigt vid inandning. Farligt vid förtäring. Irriterar ögonen. Möjlig risk för nedsatt fortplantningsförmåga. Kan orsaka cancer vid inandning. Kan ge allergi vid inandning och hudkontakt. Mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
Revisioner:	Safety information sheet prepared on 31 januari 2014.	

FÖRKORTNINGAR:

ACGIH	American Conference of Industrial Hygienists
Al	Aluminium
ASTM	American Society for Testing and Materials
BAF	Bioackumuleringsfaktorer
BCF	Biokoncentrationsfaktorer
°C	Grader Celsius
Canc.	Cancerogen
CAS	Chemical Abstracts Service
CEC	Katjonsutbyteskapacitet
CI	Konfidensintervall
CLP	Klassificering, märkning och förpackning (förordning)
cm	Centimeter
Co	Kobolt
CO ₂	Koldioxid
DNA	Deoxyribonukleinsyra
DNEL	Härledd nolleffektnivå
DSD	Direktiv om farliga ämnen
EC ₅₀	Effektkoncentration 50 %
EEG	Europeiska ekonomiska gemenskapen
EINECS	European Inventory of Existing Commercial chemical Substances
EPA	Environmental Protection Agency (USA)
EPA OPPT	Environmental Protection Agency Office of Pollution Prevention and Toxics (USA)
EU	Europeiska unionen
Fe	Järn
FSSS	Fisher Sub Sieve Sizer (analysinstrument för partikelstorlek)
g	Gram
IARC	International Agency for Research on Cancer
IBC	International Bulk Chemical
IRIS	Integrated Risk Information System
kg	Kilogram
LC ₅₀	Letal koncentration 50 %
LD ₅₀	Letal dos 50 %
LOAEC	Lägsta koncentration där en skadlig effekt observeras
LOAEL	Lägsta nivå där en skadlig effekt observeras
m ³	Kubikmeter
m	Meter
MARPOL	International Convention for the Prevention of Pollution From Ships
mg	Milligram
Mn	Mangan
MS	Medlemsstat
ng	Nanogram
NIOSH	National Institute for Occupational Safety and Health (USA)
NOAEC	Koncentration där ingen skadlig effekt observeras
NOAEL	Nivå där ingen skadlig effekt observeras
NOEC	Koncentration där ingen effekt observeras

NTP	National Toxicology Program (USA)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OEL	Yrkeshygieniskt gränsvärde
OSHA	Occupational Safety and Health Administration (USA)
PBT	Persistent, bioackumulerande och toxiskt
PNEC	Uppskattad koncentration utan effekt
RCR	Riskkaraktiseringskvot
REACH	Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemical substances (förordning)
Sens.	Sensibilisering
SMR	Standardmortalitetskvot
spERC	Specifika utsläppskategorier
STOT-RE	Specifik toxicitet för målorgan – upprepad exponering
tim	Timme/timmar
TLV	Tröskelvärde
µg	Mikrogram
µm	Mikrometer
UN	Förenta nationerna
USEPA	United States Environmental Protection Agency (USA)
vPvB	Mycket persistent, mycket bioackumulerande
W	Wolfram
WC	Wolframkarbid

Slut på säkerhetsinformationsblad.